

Tømrer

Af Søren Vadstrup
Maj 2006

Tømrerfagets udvikling og opblomstring falder naturligt sammen med at træ var det mest benyttede bygningsmateriale i Danmark: Rene træbygninger som bulhuse og træbygninger med udfyldte felter/tavl, såsom bindingsværk. Disse bygningstyper fremviser i dag de fornemste eksempler på dansk tømrertradition.

I de grundmurede huse, som efterhånden fortrængte bindingsværkshusene, indgik tømrede konstruktioner fremdeles som en væsentlig del i form af tagværker og bjælkelag, indvendige skillerum, trapper og gulve, ligesom tømrerarbejdet til tider også omfattede tildannelse og isætning af døre og vinduer.

De opgaver, som tømreren i dag beskæftiger sig med, ligger fjernt fra fagets tidligere indhold. Det drejer sig bl.a. om opstilling af fabriksfremstillede træelementer, spær og bjælkelag, opstilling af bagmure i form af letbetonelementer, opstilling af lette skillerum med stålskeletter, lægning af asbestcementtage, isoleringsarbejder m.v. Faget har udviklet sig til at blive et udpræget montagefag, hvor det tidligere var tildannelsen af materialerne, der udgjorde fagets væsentligste indhold. Det er nærliggende at karakterisere dagens tømrer som universalhåndværker, der med udgangspunkt i sin grundviden om opsnøring, målemetoder og konstruktioner er i stand til hurtigt at omstille sig til nye opgaver.

Når der skal udføres tømrerarbejde i forbindelse med restaurerings- og vedligeholdelsesarbejde på ældre bygninger, er det almindeligt at overlade den slags arbejde til de ældre svende, fordi de som regel er i besiddelse af den fornødne erfaring og rutine. Der er dog mange unge håndværkere, der er interesseret i at lære disse færdigheder.

Tømrerens arbejde har igennem mange år undergået en stor udvikling, hvor der hele tiden stilles store krav til såvel den udøvende som tilpasningen til det industrialiserede byggeris krav. De opgaver, bygningstømreren beskæftiger sig med i dag, er typisk opstilling af præfabrikerede træelementer, spær, bagmure, kassetter, bjælkelagselementer, isoleringsarbejde m.m. Kort sagt kan tømreren af i dag næsten beskrives som montagearbejder

Relaterede fag

Industri-, maskin- og bygningsnedker

Uddannelsen

Tømrerens grunduddannelse varer 3½-3¾ år, hvoraf skoleundervisningen er 45 uger inden for bl.a. matematik, konstruktionsudregning, opsnøring, kunst, kultur, produktudvikling, virksomhedslære mv. Uddannelsen afsluttes med aflæggelse af svendep prøve.

Derefter kan der tilbydes efteruddannelse via korte forløb inden for linoliebehandling (imprægnering), nye produktionsformer og produkter og metoder.

Takket være undervisningen på de tekniske skoler i traditionel tømrerarbejde, vil stort set alle tømrere være i besiddelse af en basisviden om det oprindelige håndværk, som de senere kan udvikle, i sådanne situationer.

Beskæftigede / antal virksomheder

I 1997 blev der uddannet 1.385 tømrere. I Træ-industri-Byg er der i dag beskæftiget ca. 21.100 tømrere. Derudover er der muligvis et antal ikke organiserede.

Materialer / teknikker

Tømmer af en tilstrækkelig god kvalitet, der blandt andet er afhængigt af opskæringsretning, lagrings- og tørringsgrad, er en stor mangelvare

Udviklingsmuligheder

Ud over de ovenfor nævnte efteruddannelses tilbud bør der gøres en yderligere indsats inden for bl.a. praktisk restaurering af bindingsværk, tilstandsvurdering af eksisterende tømmer, herunder skadetyper, samt valg af indgreb og restaureringsmetoder.

Der bør tilbydes efteruddannelse inden for giftfrie imprægneringstyper og overfladebehandling med traditionelle materialer, fugt- og varmeisolering uden plastik, håndhugning af tømmer samt fremstilling af håndkløvede og -huggede tagspån